

Förslag A 1925/UKK och A 1891/UKK
Behandlas i Utskottet för kunskap och kultur i Norden

Betænkning over medlemsforslag om studentmobilitet

Utskottet för kunskap och kultur i Norden föreslår att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

å lage en utredning på hvilke tiltak som behøves for å øke utvekslingen av studenter mellom de nordiske landene.

å se på mulighetene for et felles nordisk markedsføringsprogram og felles nettplattform for høyere utdanning og studiesteder

å utrede ulike alternativer for hvordan studentrabatten ved kollektivtransport i de nordiske landene kan gjelde for alle nordiske studenter

å se på mulighetene ved felles nordisk digitalt studentkort

Nordisk Råd anbefaler de nordiske regjeringene

å arbeide aktivt for økt utveksling innen høyere utdanning mellom de nordiske landene

Bakgrund

Nordisk utveksling av studenter har lange tradisjoner og sterke historiske røtter og er en styrke for samarbeidet vårt. Men utvekslingen er ujevn mellom landene, og utfordret både av tøffere konkurranse fra et mer globalisert utdanningstilbud og av grensehindre. Pandemien har også bidratt til at mange unge er mer skeptiske til å studere utenlands.

For at Norden skal bli verdens mest integrerte region behøves mer utveksling mellom landene blant studentene. Utskottet för kunskap och kultur ber derfor de nordiske regjeringene samarbeide om å gjøre det mer attraktivt å studere utenlands i Norden.

Ifølge rapporten «Higher Education in the Nordic Countries» fra 2015 utveksler Island halvparten av sine utenlandsstudenter til nordiske land, mens bare en av ti svenske utenlandsstudenter studerte i et nordisk land. Utvekslingsforholdet mellom landene er også svært varierende, Danmark mottar langt flere studenter enn den sender ut, mens Finland, Island og Norge sender ut langt flere enn de mottar.

Det finnes i dag mye kunnskap om hindringene for studier i utlandet. Ser en bort fra kortere forstyrrende faktorer som f.eks. covid19 eller Brexit, påvirkes valget av studiested og varighet av studieopphold av faktorer språklige utfordringer, landenes renommé, autorisasjonskrav og utdanningstilbud (SSB 2017). Men økonomi spiller også en stor rolle. Kostnadsnivå, valutasingninger, og støtteordninger har betydning - særlig med tanke på studenter som ikke regne med hjelp fra sin familie.

Utvalget for kunnskap och kultur ønsker mer kunnskap om løsninger og muligheter i det nordiske samarbeidet. SSBs rapport viser at klart økonomiske og sosiale grunner veier tyngst i valget at studiested for alle de nordiske landene. Utvalget ber derfor at Ministerrådet ser nærmere gjennom en utredning på hvilke tiltak i de nordiske landene kan gjennomføre og hvilke hindringer som må fjernes for å gjøre det mer attraktivt å velge studier i et annet nordisk land.

Det bør sees på om opptaksprosessene kan integreres bedre, og om støtteordninger og sosiale rammer kan styrkes for nordiske utvekslingsstudenter. Rapporten «Higher Education in the Nordic Countries» peker på at mye av Danmarks suksess i at tiltrekke seg nordiske studenter er god promotering av sin høyere utdanning. Utvalget ber derfor også Ministerrådet se på muligheten til å etablere et felles nordisk markedsføringsprogram og et felles nettsted alle studiesteder i regionen for å informere og gjøre utdanning i Norden mer tilgjengelig og attraktiv.

Utskottets synpunkter

Utskottet anser att studentmobilitet mellan de nordiska länderna är en av de viktigaste faktorerna när det gäller att förverkliga visionen om Norden som världens mest integrerade region 2030.

En ökad studentmobilitet bidrar positivt både till det mottagande landet och hemlandet. Att studera i ett annat nordiskt land kan vara ett sätt att få tillgång till högkvalitativ utbildning som inte erbjuds i det egna landet. Det kan också vara ett sätt att få tillgång till karriärmöjligheter och förbättra sin anställningsbarhet i den ökande internationella arbetsmarknaden. Studentmobilitet i Norden bidrar också positivt till nordisk språkförståelse.

De som återvänder till sina hemländer bidrar till bland annat till kunskaps- och kapacitetsuppbyggnad och kan hjälpa sitt hemland att integreras i internationella kunskapsnätverk. Internationella mobilitetsströmmar visar även, enligt OECD, på vikten av kulturell, språklig och fysisk närhet när studenter väljer i vilket land de vill studera. Därför bör alla insatser som kan bidra till en ökad studentmobilitet övervägas.

Utskottet är väl medvetet om Nordplus-programmets framgångar med att främja studentmobilitet. Samtidigt pekar förslaget på att det behövs insatser för att vända på strömmarna och att det borde finnas utrymme för en ökad mobilitet.

Förutom en utredning med konkreta förslag på åtgärder ställer sig utskottet bakom förslaget om att gemensam marknadsföringsinsats av universiteten och att se på möjligheterna av en gemensam plattform på nätet. Detta skulle underlätta för de studenter som önskar att ta till ett annat nordiskt land och till att nordiska universitetsutbildningar blev mer kända.

En majoritet i utskottet anser att det faktum att nationella studentlegitimationer inte automatiskt berättigar till studentrabatter i kollektivtrafiken i ett annat nordiskt land är ett hinder för mobiliteten. En gemensam nordisk digital studentlegitimation hade löst detta hinder och Nordiska ministerrådet bör därför titta på olika alternativ för att göra detta möjligt.

En ökad studentmobilitet skulle bidra positivt till visionen om Norden som världens mest hållbara och integrerade region. Det skulle även få positiva återverkningar på framtidens arbetsmarknad.

København, den 5. september 2023

Camilla Gunell (ÅSD)

Henrik Møller (S)

Lars Mejern Larsson (S)

May Britt Lagesen (A)

Pinja Perholehto (sd)

Brigitte Klinskov Jerkel (KF)

Marko Kilpi (saml)

Noora Fagerström (saml)

Ville Väyrynen (saml)

Ulrica Liljeberg, (C)

Hafdís Hrönn Hafsteinsdóttir (Frfl)

Kathrine Kleveland (Sp)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Victoria Tiblom (SD)

Helge André Njåstad (FrP)